

JOXEAN MUÑOZ POETA ETA GIDOIGILEA

Poeta, artikulugile, gidoigile, zinemagile... Goya sari bat irabazi zuen Joxean Muñozek (Txabi Basterretxearekin batera) *Karramarro Uhartea*-ri esker; Koldo Izagirrek XX. Mendeko Poesia Kaierak osatzeko hautatu zuen, beste 39 poetarekin batera. Kulturaren munduko arlo askotan esperientzia handikoa da, eta iritzi emaille zorrotza.

«Arriskutsua litzateke euskarazko zinemarentzat negutegia sortzea»

JUAN CARLOS RUIZ / ARGAZKI PRESS

Juan Luis Zabala | DONOSTIA

Honetaz eta hartaz mintzo, azkenean Joxean Muñozen (Donostia, 1957) bi pasio handiri buruz mintzatu gabe iragan zaiugu solasaldia: arteaz eta komikigintzaz. Literaturak, gidoigintzak eta zinemak hartu dute tarte osoa. Ezinezkoa izaten omen da denetara iristea; areago halako solaskide atsegin eta kualifikatu batekin.

■ **Sormenaren arlo asko lan-**

tzen dituzu. Zertan ikusten duzu ondoen eta gusturen zeure burua?

Oso gauza naturala da niretzat gauza horien guztien konbinazioa. Ez zait iruditzen nabarmengarria denik, jende asko baitago ofizio eta arlo askotan dabilena: Eneko Olasagasti, Koldo Izagirre, Harkaitz Cano, Xabier Montoia... Gero eta gehiago, nire ustez.

■ **Baina baduzu arloren bat besteak baino maiteago?**

Nik neure burua gidoigile gisa definitzen dut. Uste dut oso gertu dagoela idazle izatetik, idaztetik, nahiz eta ez literatura izan, ofizioa baizik; irudiarekin ere oso lotua dago, eta zinemaren zein erakusketen inguruan lan egiteko aukera ematen dit. Toki zentral bat da gauza horien guztien inguruan lan egiteko. Ez nago ezertan espezializatua, eta denetik pixka bana ezagutu eta bizitu nahia gidoigintzatik ondo bidera daitekeela iruditzen zait.

LANBIDEA

“Ez nago ezertan espezializatua, eta denetik pixka bana ezagutu eta bizitu nahia gidoigintzatik ondo bidera daitekeela iruditzen zait»

GIDOIGILEEN KALITATEA

“Ez dakit onak diren edo ez. Nik galdetuko nuke ea zenbat jende dagoen gidoi batekin eta gidoigile batekin lanean dakiena»

■ **Batzuen ustez, genero literario bat da gidioa. Zuretzat?**

Ez dut uste, nahiz eta erabili izan den kontzeptu hori, ofizioa duintzeko, nire ustez. Gidoia partitura bat da, talde batekin egin behar duen lanerako lanabesa. Idazlearen aldean, oso bestelako moduan egiten du lan gidoi-gileak. Idatzizko sormenaren arlo bat da, literaturatik gertu dagoena, baina ez da literatura. Gidoia ez du irakurketak justifikatzen, nahiz eta gidoi batzuk irakurtzeko oso atseginak izan, hartan oinarrituta egingo den lanak baizik. Gidoigilea *negro*-agoa eta malguagoa da idazlea baino.

■ **Zuen lana ez dela behar bezala estimatzen eta ez dela behar bezala ordaintzen salatzen ari zarete beti gidoigileak.**

Uste dut salaketa horiek duintasuna eskatzeko egiten direla, lanaren baldintzei begira, eta ez ospea edo *glamour*-a irabazteko. Edozein produktu ateratzeko orduan, gidoiaren garrantzia ez da behar bezala aintzat hartzen kasurik gehienetan. Aldarrikatzen dena da gidioa funtsezkoa dela, eta zaindu egin behar dela, gidoigintzarik gabe ez goazela inora.

■ **Gidoigilerik ez dagoela diotenak aitzakia bat asmatzen ari dira?**

Gidoigileak egon badaude. Ez dakit onak diren edo ez. Nik galdetuko nuke ea zenbat jende dagoen gidoi batekin eta gidoigile batekin lanean dakiena. Gidoi

bat esku askotatik pasatzen da, eta trebetasun eta samurtasun minimo bat behar da gidoi bati eskua sartzeko. Azken batean, teknika kontua baita neurri handi batean, ingeniariaritzaren arazoak: nola eraiki hasieratik bukaera arte jende harrapatuta edukitzeko. Euskal Herriko gidoigileek daukagun beste arazo bat da ETBrentzat —edo ETBrentzat lan egiten duten ekoiztetxe baten — lan egiten baduzu, zure horizontea oso baxu geratzen dela: lan presakakoa egiten duzu, diru gutxi dagoelako, eta hazteko arazoak dituzu, ez zara zailtzen, lan egiteko moduak ez dizulako aukerarik eskaintzen.

■ **Ikus-entzunezkoetako Liburu Zuria udaberrian aurkeztuko duela iragarri du Jaurilaritzak. Ikus-entzunezko industria gisa aintzat hartzearen aldeko aldarriak entzun dira. Zein da zure iritzia?**

Duela gutxi egin genituen jardunaldi batzuetan, esaten zuten irtenbideak alde askotatik planteatzen ari zirela: industria, ETB, ekoiztetxe independenteak... Industriadik laguntza lortzea beharrezkoa da, baina ez panazea bat. Nik Jaurilaritzari esango nioke arreta berezia jartzeko gidoigileari. Industria hau prototipoen industria da. Ez daukagu, amerikarrek bezala, sailean ekoizterik produktuak, aldiko bakan bat baizik. Industriak prototipoak saltzen ditu eta prototipo horien sortzaileen artean gidoigileak daude, besteak bes-